

(Artikkelen, som er trykket i det svenske tidsskriftet Lapphundsvännernas tidning, er gjengitt med tillatelse fra forfatteren. Norsk Lapphundklubb har enerett på gjengivelse på internett.)

RASTYPEN ÄR INGEN SJÄLVKLARHET

Jag besöker numera mycket sällan hundutställningar, det blir högst någon gång om året. Tiden räcker helt enkelt inte till.

VILKA VACKRA HUNDAR!

Senast jag var på utställning var för drygt ett år sedan. Jag stötte då på en jämnårig före detta uppfödarkollega. Vi slog följe och tittade på diverse raser. Spontant utropade jag när jag fick syn på de utställda hundarna inom en klassisk ras: Vilka vackra hundar! den här rasen har verkligen utvecklats!

Min bekant säger då: Jag håller med, det här är verkligen en vacker hundras numera, men skall den verkligen se ut så här? Jag blev tvungen, att hålla med. Vi såg välbyggda och eleganta individer framför oss, men så här såg inte rasen alls ut för bara tjugo år sedan! Studerandes rasbeskrivning i efterhand, så kan bara konstateras: Vad händer i utställningsringarna?

LAPPHUNDENS RASBESKRIVNING

Begreppet typ är vanskligt att definiera. En hundras utseende målas ju ut i ord genom sin rasbeskrivning. Utöver rasbeskrivningen så bestäms typen av rasens användning och ursprungsmiljö. Ursprungliga hundraser bör ha en rasbeskrivning, som tillåter en god spridning av utseenden, detta gör den ju verkligen på lapphundsrasen. Lapphundar kan ju se tämligen olika ut och ändock falla klart utseendemässigt inom rasramen. Detta är en oerhörd styrka för en hundras.

Lapphundens rasbeskrivning är som sagt frikostig, och medger stora tillåtna

svängningar, därför är det angeläget, att vara hård på det som inte är rastypiskt!

Det jag ovan skriver kom in i mitt huvud, när jag av en slump slog upp ”lappar” i Svensk Uppslagsbok av 1940-talsutgåvan.

I detta klassiska uppslagsverk ser man en bild på en lappgubbe i roddbåt. Bakom hans rygg ser man siluetten av två lapphundshuvuden.

Nosar och pannor ja hela huvudprofilen på dessa två skulle inte skämmas på moderna utställningsvinnare av lapphundsrasen och

detta på två hundar ryckta utifrån vildmarken.

Bilden utstrålar också den förnöjdhet, som lapphundar yttrar när de får vara med sina ägare på något kul! I trivsälläge så försvinner ju gärna öronen bak på det sätt, som bilden visar.

Man kan således se en kontinuitet minst sextio år tillbaka och fram till idag, att samma huvudform har funnits inom rasen hela tiden!

Men vad påstår jag nu! Vilket snicksnack!

SEXTIOTALET

När jag på sextioalet fick intresse för hundavel och utställningar (läs spetshundar!) så såg jag givetvis på en hel del lapphundar.

Jag kan gott hävda. Lapphundsrasen hade då just begynt en resa upp ur en lång svacka. Den hade länge fört en ytterst trängd tillvaro med på tok för låga registreringstal, för att man skulle kunna driva en säker avel.

De hundar som jag såg då, var av de mest märkliga slag. Oftast visades bara enstaka riktigt bra individer upp. Det fanns hundar, som knappast ens kunde klassas tillhöra spetshundstypen! Särskilt vill jag nämna vallhundspräglade urartade huvuden med avsaknad av stop och kilformighet. Sabelsvansar som collies har, var vanligt förekommande. Högställda hundar som vi knappast längre ser var gängse, samt hårremmar som krullhårighet och närmast slåthårighet förekom till leda.

Lapphundstypen vid denna tid var klart på glid på ett mycket slipprigt underlag! Genom att stammen var liten, så kunde inte heller avelsbasen byggas upp på en alltför hård utslagning. Uppfödarna var helt enkelt nödgade att tillvarata de avelslinjer, och arbeta med de djur, som fanns. Lösningen var uppenbar! Skynda framåt sakta!

1971-76

Några år senare skall vi säga, att vi tittar på lapphunden 1971-76 och Int. utställningarna i Stockholm.

Jag har aldrig sett så bra hundar av rasen varken förr eller senare, som visades på dessa utställningar! Drygt 50 djur deltog och kvalitén var strålande! Grova avarter och rent otypiska djur syntes nu bara i enstaka exemplar.

Vad hade då hänt på bara några år, som ledde till dessa framgångar? Jag har följande förklaringar:

EN STARK OCH KOMPETENT RASFÖRENING

Registreringstalen ökade påtagligt, vilket medförde att avelsmaterialet omsattes bättre. Uppenbarligen finns ett kritiskt "minstatal" för hundavel. Klättrar en hundras över denna minimigräns i antal djur, så uppnås raskt förmånliga effekter! Jag har sett liknande även på andra raser. Det befintliga hundmaterialet bestod hela tiden av sunda djur.

Rasen hade tur! Ett antal mycket kunniga uppfödare kom att driva aveln framåt. (Jag behöver inte nämna några namn alla vet ändock vilka det rör sig om.)

En stark och kompetent rasförening kunde göra underverk, det fanns vid tiden flera skolexempel på detta! Lapphundsringen bildades och verkade intensivt under sextioalet, vilket gjorde att det fanns ett forum att dryfta avelsfrågor och rasens framtid. Valpköpare och rasfolk i gemen tog också sitt ansvar, och visade upp en mycket hög procent av rasmaterialet, vilket gjorde att aveln kunde utvärderas bättre än på de flesta andra raser.

Sjuttioalets rasfolk hade således trots allt en stadig grund att stå på.

FRISK KVALITETS RAS

I dag är lapphunden en vacker, ursprunglig och frisk kvalitetsras. Man ser inte längre de utseendemässigt extrema topphundar, som fanns guldåren på 70-talet, men vi ser heller inte längre dessa riktigt dåliga lapphundar. Helt enkelt: det är idag inte många spetshundsraser, som håller samma klass i exteriör som lapphunden.

Jag vill med denna artikel säga. Det är ingen självklarhet att lapphunden är just den sunda och vackra ras, som den har

utvecklats till. Att så dock är fallet beror i grund på, att eldsjälarna för ungefär fyra årtionden sedan gjorde det, som i stort var riktigt.

Vi kan sända en tacksamhetens tanke till dessa rasälskare varje gång, som vi har lyckan att se en grupp prakthundar av rasen.

Peter Erlandsson

70-talets mestvinnande lapphund, Rillo